

KMETOVALEC.

Glasiło c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 glđ. na leto. Naročila naj se pošiljajo c. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 2.

V Ljubljani, 15. marca 1884.

Leto I.

Domačim sadjerejcem za pomladanski čas.

Spisal M. Rant.

(Konec.)

Vse druge zemlje so pa sadjereji več ali manj ugodne. Kolikor bolj globoka je zemlja in kolikor več redilnih snovi (raznega gnojila) se v nji nahaja, toliko obilnejšega in boljšega pridelka moremo tudi od sadnega drevja pričakovati. Nekatere sadne vrste so gledé zemlje bolj kočljive, a druge so pa v tem obziru tudi prav z malim zadovoljne, kakor razne sadne vrste, katere v gospodarstvu na razne načine vporabljujemo, to je, katerih sadje ni surovo dobro in prijetno za vživati, ter je sušimo, kuhamo, meljemo, iz njega mošt ali sadno vino in pa kis napravljamo. A pri vsem tem mora domači sadjerejec na fizikalne lastnosti in pa na spodnjo plasti zemlje sadnemu vrtu namenjene posebni pozor jemati.

Skušnja uči, da črešnja ljubi bolj rahlo, suhljato in globoko zemljo, v kakoršni najčvrsteje raste in najobilnejše rodi; češpljam vgaja bolj vlažno (volhko), tudi še celó bolj plitvo zemljišče; hruška zahteva globoke in gorkejšje zemlje, nego jabolko; orehi in kostanji obnesejo se pa najbolje v globoki in suhi zemlji. To nam je očitni migljaj, da mora domači sadjerejec pri nasadu rodnega drevja na stalno mesto ob enem tudi vrh ali krono taistega, v kakoršno se naravno razrasti ima, pred oči imeti; kolikor višja in obsežnejša se ta razviti ima, toliko globokejšje zemlje tudi drevó za pravilni razvoj svojih korenin potrebuje in zahteva. Bolj ko je zemlja rodovitna in globoka, v katero sadno drevo stalno posadiš, lepše in krepkeje bode se ti razvijalo in o svojem času tudi toliko lepšega in okusnejšega sadu rodilo.

Samo ob sebi je umevno, da se mora praktičen domači sadjerejec o kakovosti spodnje zemlje, kjer namerava nov sadni vrt stalno napraviti, popreje dobro prepričati. To doseže pa najgotoveje s tem, da tu in tam na takem zemljišči od 1 do 1-30 metra globoke poskuševalne in preiskovalne jame izkoplje. Drug naravni dokaz o dobroti in vrednosti spodnje zemlje za sadjerejo so mu pa bližnja sadna drevesa in tudi druge gospodarske rastline, katere svoje korenine globoko v spodnjo plast rinejo in rasto na enakem zemljišči gledé zemeljne dobrote, kot je ono novemu sadnemu vrtu namenjeno.

Zemljišče, kateremu je spodnja plast stalno premokra, mora se po drenažah ali pa po pokritih jarkih

pravilno osušiti; ono pa, ki presuho, mora se s potrebno vlago ali mokroto preskrbeti. Ako pa tega nikakor izvesti mogoče ni, se taka (premokra in presuha) zemlja potem za sadni vrt nikakor koristno in vspešno več rabiti ne more.

Naj povedano le-sem zadostuje!

Za nameček le še nekaj malega.

Prav pogostokrat sem uže slišal domačega sadjerejca-samouka lamentirati o tem, da se mu presajeni divjaki in pa na stalno mesto posajena žlahna sadna drevesa, če ne uže v istem letu, pa vsaj prav gotovo v malo letih (prezgodaj) vsušé in pod zló pridejo. Temu utegnejo razni vzroki povod biti, med katerimi je pa prvi in najpoglavitejši: „pregloboki nasad“. O tej veliki in škodljivi sadjerejski napaki govori „der praktische Obstzüchter“ kot organ „deželnega sadjerejskega društva nižje-avstrijskega“ in „c. kr. avstrijskega pomologičnega društva“ v svoji drugi letošnji številki nekako tako-le: „Največa napaka je, sadno drevje pregloboko saditi. Kdor sadno drevo sadi, naj pred vsem pazi, da od pravega drevesnega debla prav nič v zemljo ne pride. Tam, kjer se razrašča deblo navzdol v korenine (kjer se loči koreninčni vrat od pravega debla), naj se pri na novo vsajenem drevescu ločita tudi površje zemlje in prosto ozračje. (Korenine s koreninčnim vratom vred naj bodo v zemlji, a pravo deblo z drugimi deli vred naj pa brez zadržkov čist in sveži zrak vživajo). Obilne nabrane dejanske skušnje so gledé preglobokega nasada sadnega drevja na stalno mesto sledeče dokazale in potrdile:

Drevó 2 stara palca pregloboko vsajeno, zamré uže v 15—20 letih.

Drevó 2—4 stare palce pregloboko vsajeno, zamré uže v 6—12 letih.

Drevó 5—6 starih palcev pregloboko vsajeno, zamre uže v 3—4 letih.

Drevó 7—8 starih palcev pregloboko vsajeno, zamre vže v 1—2 letih.

Drevó 9—12 starih palcev pregloboko vsajeno, vsahne navadno uže isto leto. Domači sadjerejci, opazujte navedene razmere na svojih sadnih vrtilih v svojo korist!

Ta kmali pogin pa ni še edini slabi nasledek preglobokega nasada; sadno drevo pregloboko vsajeno tudi nikdar rodovitno ne postane. — Boljše je toraj sadno drevje nekoliko bolj plitvo nego pregloboko na stalno mesto saditi.

Globoko naj se sadé edino in le hruševa drevesa na kutno, a jabolčna pa na „ivanška“ požlahnjena; ta morajo se vselej do požlahnjena mesta globoko v zemljo posaditi. Zakaj to? Zato, ker kutnine in „ivanškove“ podlage, kolikor jih je v zemlji, tudi iz debela v zemlji tičečega čvrstih in dobrih korenin poženó; dalje tudi zavoljo tega, ker so te podlage proti mrazu zelo občutljive, morajo se do požlahnjena mesta v zemljo posaditi, kjer so pred pozebljenjem in zmrzlimom popolnem obvarovane.“

Nad vse me bode veselilo, ako sem s temi svojimi vrsticami le enemu samemu domačemu sadjerejcu kaj koristnega v povzdigo in zboljšanje prekristne sadje-reje svetovati zamogel.

Vsem sadjerejskim naprednjakom zakličem pa uavdušeno: Neustrašeno naprej za prekristno stvar! Bog daj obilnega blagoslova!

O predenici. (*Cuscuta trifolii*.)

Predenice imamo več vrst, ki so vse hud plevel kmetijskim rastlinam. Najnevarnejša je ona med deteljo (*Cuscuta trifolii*), o kateri bode tudi na tem mestu govorica. Ta plevel se je v zadnjem desetletji tako razširil, da je po postavi zapovedano, ga pokončevati. Glavni vzrok je nečisto deteljno seme, ki je namešano s semenom predenice. Predenice je v švedski detelji le malo, v beli detelji skoraj nič, zato jo je pa toliko več v lucerni. Predenice se obvarovati je prvi pogoj čisto seme. Ker še tako natančno in pazljivo čiščeno deteljno seme še zmirom zrna predenice v sebi hrani, zato naj se na to gleda, da se seme od take detelje vzame, katera je uže na njivi bila brez predenice. Opozorim, da na travi ali na družih, blizu detelje rastečih rastlinah tudi zamore predenica rasti ter na deteljo biti zanešena.

Tista detelja, ki je s predenico namešana, se ne sme prekrmiti, kakor tudi na gnoj ne zagnati, ampak sežgati, kajti predenice seme obdrži svojo kalivost na gnoji in tudi še potem, če gre skozi živalski život.

Če hočemo toraj predenico uspešno pokončevati, jo moramo uže na njivi, in sicer predno odcvete, uničiti.

Prostori, kateri so vpleveni s predenico, naj se jim rušnja s predenico vred izreže, ter potem posuši in na ogenj zažene. Priporoča se tudi polivanje z razredčeno žvepleno kislino (1:200). Za prav dobro se je sledeče izkazalo: Dotični prostor se je z rezanico potresel, s petrolejem polil ter zažgal.

Izmed sit, za čiščenje detelje, katerih je več vrst, popisati hočem le onega, ki ga je Kohlert v Celovci sestavil.

Imenovano orodje je sestavljeno iz 6 do 7 sitov (glej podobo), ki so iz cina narejeni. Vsako sito meri v premeru 36 cm. in je 10 cm. globoko. Sita zamore se enega na družega prestaviti, tako da se zamore skozi 2 ali 3 na enkrat sejati. Dna sitov so iz preluknane cinove ploščevine (pleha). Vsako sito ima svojo številko, ono z največimi luknjami (števil. 1) pride na vrh. Prodajalec teh sitov dodá popis, kako rabiti to orodje in za poduk nekoliko semena od predenice.

Kohlertovo pripravo za čiščenje deteljnega semena (ki se tudi za druga semena lahko porabi), izdeluje Franc Filli v Celovcu, od katerega se jo dobi s 6 siti za 12, s 7 siti za 14 gld. av. vr. z zavojem vred.

Za pomladansko setev

treba si je uže sedaj preskrbeti dobrega semena. Ker je od dobrega čistega semena mnogo odvisno, zato mora kmetovalcu na tem veliko ležeti biti, vedeti, od kod si pošteno seme preskrbeti.

Večim povprašanjem s tem odgovarjamo, da priporočimo kot jako pošteno trgovino s semenom grofa H. Attemsa v Št. Petru pri Gradci. Imenovani zavod tudi kmetijskim družbam in podružnicam niže cene nastavi. Natančneje se razvidi iz naznanila v današnjem „Oglasniku“.

Kmetijske razstave.

Četrta razstava pitane živine na Dunaji bode od 4. do 6. aprila t. l. v prostorih novega poslopja mestnega živinskega trga. Razstaviti se zamore goved, prešiče, ovce, kuretnino, kunce, se ve da pitano; dalje je tudi v zvezi s tem razstava vseh onih strojev, ki se jih rabi pri živinoreji.

Razstava konj in voz v rotundi na Dunaji bode od 27. aprila do 4. maja t. l. S to razstavo zvezan je tudi konjski somenj.

Razstava ptičev, kuretnine in golobov bode dne 4. aprila t. l. tudi na Dunaji.

Natančneje o teh razstavah pozve se v pisarni c. k. kmetijske družbe.

Korist mlekarskih družeb, ki so vredne posnemanja.

Centralni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske prizadeval se je med drugim povzdigniti na višo stopinjo mlekarstvo v naši deželi. Posrečilo se mu je vrlo v ta namen, doseči državne podpore, s katero bilo je mogoče med drugim poslati načelnika kmetijske podružnice v Bohinji, gosp. župnika Janeza Mesarja, v inostranstvo, v kraje, kjer je mlekarstvo uže popolnem razvito, da se on na mestu podučí o praktičnem ravnanji v ti stroki, in potem to v korist deželi naši obrne, kar se tudi hvalevredno godi! — Po njihovem marljivem prizadevanji in poduku osnovala so se v Bohinji mlekarske družbe; štejejo jih sedaj ondi uže 9, v katerih so združeni vsi kmetovalci bohinske doline izvzemši treh vasi: Srednjavas, Gorjuše in Koprivnik, katere še na stari način izdelujejo mlekar-ske pridelke.

Da se pa mlekarska društva ondi dobro ukoreninijo, sosebno pa, da se spravniki podučijo v izdelovanji in gođenji mlekarskih pridelkov, sosebno pa okusnega sira, preskrbela je kmetijska družba z državno podporo mlekarskim družbam v Bohinji strokovnjaka, ki je ondi skozi 3 leta podučeval teoretično in praktično kmetovalce v ti stroki, kar dober sad donša.

V bohinski dolini, zlasti v Bistrici, imamo sedaj dobro osnovano učilnico za mlekarstvo, in nji na čelu v ti stroki izvedenega gosp. župnika Janeza Mesarja, kjer se vsak, komur je za napredek v mlekarstvu mar, lahko v ti stroki dobro podučí in izuri.

Kako napredujejo mlekarske družbe v Bohinji, kaže nam iz prijateljske roke došli sledeči izkaz o gospodarstvu taistih leta 1883.

Ime	Število		V skupni kotel oddalo se je mleka		Množina izdelkov				Dohodki za prodane izdelke (maslo in sir)		Vrednost neprodanih in med družstvenike razdeljenih izdelkov		Stroški skup		Po odbitih stroških čisti dohodek			
	družstvenikov	delavnih dni	kilo	kilo	masla	sira	skute	sirnatke	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	samo za prodane izdelke	od tega pride poprečno na družstvenika	za prodane in razdeljene izdelke	od tega pride poprečno na družstvenika
Bohinjska Bistrica	44	137	43521 ⁶	293 ⁴	3419 ⁰	1557 ³	30464	235225	679 51	21 80	376 11	21 80	1954	34	263385	59 86	263385	59 86
Ravne	15	136	41745 ¹	383 ⁰	3112 ⁴	1627 ⁴	29221	222143	568 28	—	240 67	—	1941	18	250946	167 18	250946	167 18
Bitnje	17	150	41658 ⁷	203 ⁰	3751 ³	1868 ²	29160	241697	631 43	99 95	247 79	99 95	2027	85	265928	156 42	265928	156 42
Češnjica	74	113	53250 ²	498 ⁶	4486 ¹	2163 ⁸	37275	283167	727 32	—	265 64	—	2566	3	329335	44 50	329335	44 50
Nemškirot	20	142	31490 ⁶	—	2686 ³	1491 ⁷	22043	150759	483 13	—	200 33	—	1307	26	179030	89 51	179030	89 51
Nomen	18	97	21408 ⁴	184 ⁴	1936 ⁵	966 ⁷	14985	130388	316 59	—	139 19	—	1141	41	1458—	81 —	1458—	81 —
Savica	36	150	56231 ¹	230 ⁰	4597 ³	2401 ⁶	39361	277076	317 10	—	288 13	—	2434	63	335173	93 10	335173	93 10
Polje	36	152	35651 ³	333 ⁰	2835 ³	1653	24955	184656	620 73	—	285 84	—	1561	2	218175	60 60	218175	60 60
Starafužina	70	158	134363 ⁴	—	11910 ²	5910 ⁰	94054	661872	1947 77	—	769 —	—	5849	72	779749	111 39	779749	111 39
Skupaj	330	1235	459320 ⁴	2125 ⁴	38734 ⁸	19840 ⁹	321518	23869 83	6291 86	2812 70	121 75	20783	44	62 98	27675 21	83 86	27675 21	83 86

Opomba. Samo ob sebi se pa umije, da pri razdelitvi čistega dohodka med družstvenike niso bile merodajne tu navedene poprečne številke, ampak množina teže mleka, ki ga je vsak v skupni kotel oddal.

Iz tega izkaza se razvidi, da je doba delovanja trajala od 3 do 5 mesecev, toraj kar se je mleka pridobilo o drugem času, ga je porabil vsak družstvenik v svoje namene, kakor mu je to bolje kazalo, in pa da je lepi prihodek samo od mleka, na pr. za družstvenike v vasi Ravne poprečno po 129 gold., kateri dotičnemu posestniku dosti pomore. — Toraj kmetovalci, posnemajte v tem in združite se v mlekarske družbe.

Katere sorte grozdja naj se sadi preko hiš severnih krajev, in kako naj se jih goji.

Spisal R. Doléne.

Vinska trta ima tudi po ne vinskih bolj severnih krajih obilo častilcev, in to zaradi njenega sadu v prvi vrsti, pa tudi zaradi lepotečja v drugi. Kako lepo ni videti, ako je južna stena kake hiše z vinsko trto čez in čez zaraščena? Kako prijetno ni, z dobrim prijetlom v vrtu pod lopo vinske trte za kamnito mizo sedeti, ter igrati, ali se le pri kozarčku rujnega vinca pomenkovati? itd. No v južnih vinskih deželah je pač šala trto preko kake stene ali v lopo speljati, ter iz nje tudi zrel sad zadobiti; vse drugače je pa temu v severnih ne vinskih krajih. V teh trte kaj rade pozebejo, in če že to ne, rodijo sicer znabiti prav močno, toda grozdje le noče dozoriti, ono ostane vedno kislo. In vendar je istina, da smo v svojem času v Blandi, prijetni vasi na Moravskem, kjer oreh (čisto navadni oreh) zime ne prestane, v vrtu grofa Žerotina kaj lepo in jako sladko grozdje kar iz trte zobali. Kako pride pa to, da na našem Gorenjskem, na naši Pivki itd. oreh le jako izjemoma pozebe, grozdje pa le noče dozoriti? Odgovor je kratek: to pride od tod, ker se ne sadi pravih sort trte, in pa od tod, ker se trte prav ne izgojuje, prav ne glešta, kakor bi po domače rekli.

Koliko hiš nismo v Ljubljani, koliko ne po naših gorenjskih vaséh lepo s trtami obraščenih videli, toda ko smo se prepričali kake sorte grozdja da so, smo si mislili: ne boš Jaka sladkega grozdja zobal, ne! Za severne kraje izbrati se more pred vsem take sorte grozdja, katere so po vinskih deželah najzgodnejše, ne pa take, katere še tam najkasnejše, ali pa še celo le izjemoma grozdje dozore. No, take sorte bile bi pa sledeče:

1. Rumena avguštana — nemški: gelbe seidentraube — katera v Vipavi na primer že koncem julija, začetkom avgusta — okolo svete Ane, od tod njeno ime — gotovo dozori, med tem ko dozore ostale prave vinske sorte še le koncem septembra, začetkom oktobra popolnoma. Avguštana daje kaj lepe, velike, debelo- in trdo-jagodate grozde jako prijetno sladkega okusa. V namen obilne rodovitosti saditi se jo more pa v dober rodovit, gnojen svet, kakoršen je ravno po vrtilih, in preko temeljnih zidov hiš. Sicer se pa tudi trtam kaj lahko kar naravnost pognoji, kako? videli bomo pozneje. Avguštana je za zasaditev preko hiš, za izgojitev na špalirjih (brajda) sploh še posebno zaradi tega pripravna, ker ljubi, da se jo na dolgo izpeljuje, kajti pri kratkem starem lesu ne rodi kaj prida. Za napravo vina je avguštana za nič.

2. Rumeni in rudeči španjol — nemški: gutedel — kateri koj po avguštani dozori. V grozdji je španjol še precój močno avguštani podoben, toda ono je vendar že skoraj za oko lepše, osobito rudeče: no okusa je pa odločno finejšega, kajti Francozom, kateri so pač finega okusa, je španjol prvo namizno grozdje in to za zgodnjo, kakor tudi pozno zimsko rabo. Španjol ima tudi to dobro lastnost memo avguštane, da veliko bolj rodi, in da rodi tudi na prav kratkem lesu bodi si starem ali pa mladem. Španjol daje ljubo vino.

3. Zgodnja modra portugalka — nemški: früh blauer portugieser. — To je tista sorta grozdja ali vinske trte, iz katere se v Vöslau-u in Gumpoldskirchnu pri Dunaji, po celem svetu sloveče črno vino „Vöslauer“ napravlja. Portugalka ima zopet lepe ve-

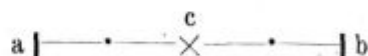
like grozde s sicer bolj drobnimi, toda kakor vrana črnimi, in kakor med sladkimi jagodami. Njena rodovitost je sicer nekoliko nižja memo španjolge, pa višja memo avguštana, s katero skoro enakodobno dozori.

4. Zgodnji črni burgundec — nemški: früh blauer burgunder oder clevner — z majhnimi, črnimi grozdi, drobnimi pa jako sladkimi jagodami. V rodovitosti premaga ta sorta vse dozraj navedene. Grozdji res so mali, ali gosti, vince izborna. To so sorte*) od katerih smo prepričani, da bi tudi v Bohinji vsako leto dozorele, ako bi se jih preko južnih sten sadilo ter pravilno izgojevalo; kajti, koj drugi pogoj v dosego zrelega grozdja v severnih krajih je — pravilna izgoja trte. Pod pravilno izgojo pa razumevamo prvič pravo obliko trte v starem lesu, drugič pravo vsakoletno obrezovanje.

Da se zamore vinsko trto v podobi špalirja pravilno izgojevati, kajti razun pravilne ali redne izgoje špalirja imamo tudi nepravilno ali neredno tako rekoč „divjo“ izgojo, kakoršna je pri nas zelo povsod skoro edino zastopana, potrebno je pred vsem, trte prav vsaditi, to bodi-si gledé oddaljenosti druge trte od druge, bodi-si gledé načina saditve same. V vinskih krajih umi skoro slehni trto prav vsaditi, v nevinskih pa le malokdo, ali pa kar nihče, čemur pa ni zamere. Kdor hoče trte za špalir, in to za redni špalir saditi, naj si zapazi, da se potrebuje še le za vsake štiri kurentne metre dolgosti špalirja le eno, k večemu dve trti. Le eno trto se potrebuje, ako nima špalir čez dva metra visok biti, dve pa, ako naj špalir visokost štirih ali še več metrov doseže. Sicer se sadi iz previdnosti, za eno trto doseči vedno dve pa tri trte na eno mesto.

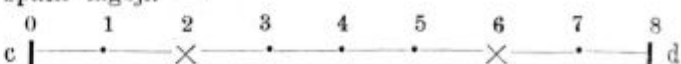
Drugo, oziroma tretje, tako rekoč za reservo, to je, za slučaj, ako bi se namreč ena ali druga trta zadostnega števila ne hotela prijeti, ali pa, ako bi se sicer prišla pa prav sponašati ne hotela. Pri določitvi mest, na katera se naj trte sadé, postopa se pa tako-le: Od vsacega konca zidu, preko katerega se misli špalir saditi, se najprej dva metra odbije — toraj na vsakem koncu 2 do 3 metre — med temi ostalo črto razdeli se dalje v oddelke štirih do štirih metrov in na vsake 4 metre pride še le ena, ali pridete dve trti.

Kako da to mislimo, pojasnila bodeta najbolj sledeča dva grafična primerljeja. Črta *a b* naj predstavlja ravno štiri metre dolgo steno, preko katere naj se trte za izgojo špalirja zasadi.

Ako od vsacega, ali ako od obeh koncev stene — tukaj črte — dva metra odbijemo, pridemo ravno v sredo črte, in to je tudi pravo, kajti za tako dolgo steno ni treba več kakor eno, oziroma dve trti vsaditi, in to ravno v sredo, torej na mesto križica *c*.

Črta *c d* predstavlja naj nam pa osem metrov dolgo steno, preko katere naj se tudi lep redni trtni špalir izgoji.

Ako od te črte štiri metre — na vsakem koncu dva — odbijemo, ostane nam še štiri metre prostora, in trte pridejo na znamenja križicev, ali še le na vsaki četrti kurentni meter. In zakaj tako? zato, ker ima, ali boljše rečeno, ker mora pri rednih nizkih špalirjih (le do 2 metra visocih) vsaka trta, kedar je dogojena,

*) Kupiti se jih zamore pri vinarski šoli na Slapu pri Vipavi.

dva metra na desno in ravno toliko tudi na levo seči; pri rednih viših špalirjih pa mora ena trta vsajene dvojice dva metra le na eno stran, druga pa zopet le dva metra na drugo seči.

Dogojena trta križica št. 2. segala bode toraj po tem takem pri nizkem špalirju do *o* ali črke *c* na levo, in do številke 4 na desno stran. Dogojena trta križica št. 6. segala bode pa v nizkem špalirju do št. 4. na levo, in do št. 8. ali do črke *d* pa na desno stran. Pri visokem špalirju segala bode pa ena trta dvojice št. 2. do *o* ali črke *c* na levo; druga dvojice pa do št. 4. na desno; in ena trta dvojice št. 6. zopet do št. 4. na levo, druga pa do št. 8. ali do črke *d* na desno stran. S čem in kako da trte tako daleč segajo, bomo uže pozneje videli.

Po določitvi prostorov za trte, pri kateri na nekoliko centimetrov sem ali tje se ve da ni gledati, pride saditev sama na vrsto in ta se vrši tako-le:

Ako je zid jako globokega temelja, in ako nima velike teže nositi, potem se stori najboljša, da se dolg preko in tikoma njega meter širok in meter globok jarek izkoplje. Ako se je pa bati, da bi se zid posušiti utegnil, potem se stori boljše, da se le na mestih, kamor imajo trte priti, dober kubičen meter obsegajoče jame izkopljejo. Naj se uže na prvi ali drugi način za trte prostor napravi; vsadi se jih vedno enako tako-le: na mesto, kamor imajo trte priti, se zatakne kako péd oddaljeno od stene — zida — dovolj dolge kole, to je toliko dolge, da sežejo še dober meter čez jarek ali jama. K tako zataknjenim kolom se postavi trtne sajenice — bodi si neukoreničene ali ključne, ali pa ukoreničene ali bilfe — to pa ne naupik, ampak pošev nekoliko proti zidu uprte, in priveže se jih z beko (vrbo) h kolu. Ako so trtne sajenice krajše kakor globokost jarka ali jame, v katero se jih posaja, potem se mora jarek ali jama z rahlo zemljo toliko zasuti, da postane ravno za prav globoka. Več kakor eno oko sajenice ne sme iz zemlje ven moleti, pa dobro je, ako se še to s pestjo zemlje zasuje. Tako bi bile trte pravilno vsajene.

Omeniti moramo pa še sledeče. Ravno tako, kakor se sadi trte v namen izgoje špalirja preko kake stene, sadi se jih tudi, ako se misli popolnem prosto stoječi špalir izgojiti, le v umestnju sajenic je nekoliko razločka za prosto stoječe špalirje, umesti se jih namreč ravno v središče jarka ali jame. Ako bi zemlja tam, kamor se misli špalir zasaditi, določeno preslaba, to je prepusta bila, potem se lahko s saditvijo tudi koj gnojitev spoji, to pa tako-le. Kedar so trte uže umeščene in h kolu povezane, natrosi se okolo njih (nikdar pa na nje!) kajti trta ne sme z gnojem v direktno dotiko priti) toliko govejega ter uže dobro podelanega gnoja, kolikor si ga upa delavec h krati v neških ali v košu prinesti. Še boljše, kakor pravi gnoj, služi enako, toda v nekoliko večji meri porabljen mešani gnoj ali kompost. Umeščeni gnoj se dobro potlači ter zasuje.

V prvem letu ni s tako vsajenimi trtami drugega opravka, kakor da se jih plevla proste drži, da se jih v slučajih hude suše zalije, in da se jim pognanke s pomočjo v vodi namočene slame, ali pa s pomočjo bičja h kolom priveže.

V drugem letu se zgodaj na spomlad, ko so trte še čisto brezsočne, preko preksolčnih sten postanejo dosti prej sočne, kakor pa na prostem, to se razume; vsako drugo, oziroma tretjo trto, katera se je na ono mesto za reservo vsadila, precej globoko odkoplje, ter odreže, odstrani. Za reservo vsajeno trto popolnem izkopati ter presaditi se skoro ne izplača, kajti jako mogoče je, da se pri izkopavanju ostale trte na koreninah preveč poškodje, ako ne še popolnem pokvari.

Ostale trte imajo po eno, mogoče pa tudi po dve ali tri mladice. Izvoli se na vsaki vedno najkrepkejšo, in to se skrajša na palček dveh, k večjemu treh očes; ostale mladice se pa vse gladko odreže, torej odstrani. Z obrezovanjem vred se tudi trte okoplje, ter najviših tanjših tako zvanih rosnih koreninic oprosti; obrezane in okopane trte priveže se tikoma pod palčkami zopet h kolom. Kedar trte ozelené, ter uže dobro péd dolge pognanke zarenejo, je čas jih omandati ter vnovič povežati. Vsaka trta porene namreč, dasiravno se ji je le 2 do 3 očesa na palčku pustilo, navadno veliko več pognankov, in to iz tako zvanih speci h očes, katera so okolo palčka na starem lesu umestjena. Vse iz speci h očes izrastle poganke se kar brez usmiljenja omandra, odvrže, in pusti se vsaki trti le 2, k večjemu 3 pognanke na palcih samih. Puščene pognanke se poveže z mokro slamo ali pa z bičjem navpik h kolom. Povežnja pognankov se ponovi pozneje po rašči še dva- do trikrat; na vsak način je potrebno, da se jih vsaj do poldrugi meter visoko poveže.

V tretjem letu rašče se na spomlad trte zopet obreže, v tem pa tako-le: Ako so trte prav močno pognale, tako da imajo kakor mazinec debele, ter po več metrov dolge mladice, pusti se vsaki po en sam, do 30 centimetrov visoko nad zemljo segajoči napnenec, navadno tudi „šparon“, nemški „strecker“ imenovan, katerega se iz najmočnejše mladice nareže. Vse ostale mladice se pa kar gladko odreže, k večjemu se zamore še vsaki trti nizko pri tleh palčič dveh očes, tako rekoč za reservo, pustiti, to je, za slučaj, ako bi se napnenec kaj poškodoval.

Navadno pa rezervinega palčka nič treba ni, uže celó, ako je špalir preko stene. Ako so pa trte bolj slabotno zagnale, tako da imajo le kakor svinčnik debele, ter le en meter ali malo čez dolge mladice, po tem se stori pravo, ako se vsaki trti namesto 30 centimetrov dolžega napnenca le na štiri oči narezani palec pusti. Napnenec kakor tudi palce se poveže z bekami zopet navpik h kolom; trte se tudi okopljejo, kar se vsako leto ponovi. Kedar trte v tretjem letu ozelenijo — v tretjem letu pričnejo trte uže roditi, osobito, ako se je sadilo uže ukoreničene sajenice — se jih zopet pravilno omanda, to takó-le: Tistim, katere so uže na napnence rezane, kakor tudi tistim, katere so le na palec rezane, se pusti tri do štiri najviše in najkrepkejša pognanke mirno naprej rasti, naj imajo zarod ali pa ne, in poveže se jih navpik h kolom. Vse niže pognanke se pa, ako imajo zarod za četrtim listom, nad najvišim zarodom odlomijo, odšče-nejo. — ako pa zaroda nimajo, odlomi se jih za četrtim listom nad mestom, na katerem iz palca ali pa iz napnenca rastejo.

Iz starega lesa rastoče pognanke se pa kar vse odvrže. Tri pognanke se pusti neskrasane tistim trtam, katere so v dvojice sajene, toraj za visok špalir namenjene; štiri pa tistim, katere so posamezno vsajene, katere so toraj za nizek špalir namenjene. Kakor se celi puščeni pognanki zdaljšujejo, se jih s slamo ali pa bičjem h kolom privezuje.

V četrtem letu rašče trt prične se še le s pravo izgojo oblike bodočega špalirja v ožjem pomenu besede. V ta namen se na spomlad trte najprej pravilno obrežejo, kar se zopet na drug način vrši, kakor v tretjem letu. Trte, katere so se v tretjem letu še na palec štirih očes rezale, rezati se morajo v četrtem tako, kakor se je ostale ali druge v tretjem, namreč na en sam od tal 30 centimetrov visoko segajoči napnenec. Trte, katere so se pa uže v tretjem letu na napnence vrezale, obrezale se bodo v četrtem zopet različno po tem, ali so v dvojice sajene ali pa ne.

Da bode vsa sledeča razložba izgoje špalirja jasnejša in pri vsem tem še krajša, si hočemo posamezne, kakor tudi v dvojice sajene trte v tretjem letu uže tako močne misliti, da se zamore ene kakor druge na napnenec obrezati.

Vzemimo torej za daljno pojasnenje izgoje špalirja dva primerljiva, enega za izgojo špalirja iz ene same trte, drugega pa za izgojo špalirja iz dvojice trt. Vsaka posamezna vsajena trta preide torej s štirimi močnimi mladikami v četrto leto; vsaka v dvojico sajena pa s tremi. Ene kakor druge mladike rastejo v četrtem letu na dvoletnem lesu, kajti one rastejo na napnencu prošlega — tretjega — leta, kateri je eno leto potreboval, da je sam izrastel, eno pa, da so njemu zopet mladike izrastle. Vse mladike so toraj, kakor na dvoletnem lesu rasteče, rodovitne, med tem, ko so iz starejšega lesa rastoče nerodovitne. To mora vsak, kdor trte obrezuje, se ve da, vedno pred očmi imeti, kajti drugače je prav mogoče, da rodovitne mladike zametuje, nerodovitne pa pridržuje.

Kakor hitro postane napnec dve leti star, zovemo ga na trti „stegneneč“, nemški „Schenkel“. Posamezno vsajenim trtam se pusti v četrtem letu tri, po 50 centimetrov dolge napnenec, in sicer enega na najvišjem mestu napnenca tretjega leta — zdaj v četrtem uže stegnena, — drugega in tretjega pa koj niže pod tem, in sicer enega na desni, drugega pa na levi strani stegnena. Vse druge niže mladike, bodi-si pri mandanji cela, to je, neskrasana puščenca, četrta, kakor tudi še niže pri mandanji prikrajšane, se kar odstrani, gladko odreže.

V dvojice vsajenim trtam se pa le po dva 50 centimetrov dolga napnenca pustita, namreč vsaki enega na vrhu stegnena, in vsaki enega nekoliko niže na strani; in sicer zadobi desna trta dvojice drugi napnec na desni, leva pa na levi strani.

(Dalje prihodnjič.)

Češpljevim drevesom v pohvalo.

Marsikatero vrsto sadno drevje je kočljivo pri rasti, drugo mnogokrat pozebe, še drugo rodi samo v posebno ugodnih legah ugodnega podnebja, večidel pri vseh je težavna prireja mladega drevja, pri mnogih vrstah sadja težavno in zamudno je obiranje sadja, spravljanje in konečno tudi poraba ali prodaja, posebno pri dobrih letinah.

Pri češpljevem drevesu sadjerejec vseh teh težav skoraj ne pozna, zato se pa to drevo tudi skoraj povsod nahaja enako pri obširnih grajščinah s pravilnim gospodarstvom, kakor pri ubogi bajti.

Vodja vinorejske šole v Klosterneuburgu, baron Babo, zato tudi hvali češpljevo drevo v svojem vinorejskem koledarju za tekoče leto tako-le: Češpljevo drevo je sicer najnavadnejše pa najkoristnejše sadno drevo, in to zavolj sledečih razlogov:

1. Ni druge vrste sliv, katere bi bile tako priljubljena jed, ko surov frišen sad, kakor ravno češplja;
2. se češplja izvrstno suši in je kuhana sladka, ne kislak kakor druge slive;
3. iz češplje napravi se zelo dobra čezana, pa tudi najboljše žganje;
4. ako se češplja olupí in ji peška odpravi in tako posuši za prunelo, daje to najokusnejšo sladko salato (kompot);
5. češpljevo drevo rodi zelo bogato;
6. pomnoži se češpljevo drevo po odrastkih iz korenin in ni ga treba požlahnovati.

Katero sadno drevo ima vse te dobre lastnosti? Za to se pa nahaja tudi po vsem zmerno gorkem in še bolj severnem podnebju, kjer bivajo ljudje. — Ni je kmetijske hiše, za katero bi ne bilo češpljevega vrta, ni ga potoka, ne vlažne dolinke, pri katerih bi se ne nahajalo to nekazno, pa tako koristno drevo. — Ako pridemo v Banat, v Sirmijo, najdemo tam zelo obširne češpljeve vrte, celó velike grajščine pečajo se z rejo češpelj.

Kdor se hoče pečati s sadjerejo v veliki meri, temu je eden prvih pogojev, da se pridelano sadje lahko trga oziroma spravlja in da se tudi velike množine pridelka lahko zmagajo. — Češnjevo drevo, na priliko, je gotovo dobro, pa kdo bo vse češnje obral, ako ima grajščina, recimo, 1000 češnjevih dreves! Češplja se otrese, sad se lovi na rjuhe, pa videl sem v Banatu tudi otresti cele vrte češpelj, katere so potem z grabljami spravljali na kupe. Kdor ima toliko češpelj, spravi jih v sode in prilično po zimi žge slivovec, ki se po vsem svetu lahko speča, in cena mu je toliko viša, kolikor je starejši, zato je mogoče tudi počakati dobre cene.

Kmetijske novice in izkušnje.

Dobri zakoni.

Deželni zbor moravski je bil sklenil in predložil zakone o spojanji kmetijskih zemljišč, o delitvi vkupnih zemljišč in o uravnanju vkupnih, užitnih in upravnih pravic, ki se teh zemljišč držé, o postavi deželnih komisij o zadevah odstranjevanja enklav po gozdih in o zakroževanju gozdnih mej. Le-tam jako primernim in posnemanja vrednim zakonom je cesar potrjenje podelil z najvišjim sklepom dné 13. februarja t. l. („Slov. Narod“).

Dober ribji lov.

Grof Wilczek je na svojem posestvu Hrušavi iz ribnjaka dal za prodaj k božičnim praznikom vse karfe poloviti. Ribnjak meri 160 oralov, ter so nalovili 17.880 karfov, katerih vsak je vagal 3—4 funte.

Gnojenje sadnemu drevju

zamore se storiti s suhim ali mokrim gnojem. Kdor hoče gnojiti, da pospeši rast lesa, naj gnoji konec meseca marca, začetek aprila; cvetnim očesom na korist gnoji naj se pa v avgustu in septembru. Gnojnica se mora pred porabo s polovico vode pomešati ter nekoliko od debla proč, drevesu prilivati; primešati se sme tudi nekoliko pepela.

Kdor ne veruje, naj sam izračuni.

V neki družbi se je trdilo, da je le malo ljudi na svetu, kateri bi bili v stanu plačati podkovanje konja, ako bi prvi žebelj $\frac{1}{2}$ kr. stal, vsaki slednji pa še enkrat toliko kot njegov prednik. In res je! Račun pové, da 32. žebelj stane 10.737.418 gold. 24 kr. in vseh 32 žebeljev skupaj 21.474.829 gold. 47 $\frac{1}{2}$ kr.

Kako se naredi, da pletene reči, kakor koši, cajne itd. vodo držé?

Po poročilu nemškega kmetijskega lista „D. landw. Pr.“ rabi se na Ruskem in v Kini uže delj časa neka zmes za namazati pletene reči, da potem vodo držé.

Zmes je neki zelo izvrstna ter se jo prav lahko vsak sam napravi: Vzame se 3 utežnih delov krvi, katero se od fibrina očisti, pridene se ji 5 utežne dele prahu od žganega apna, potem se pa dodene še nekoliko alaina. Vse to se dobro skupaj zmeša in prec lahko za mazanje porabi. Ako se hoče bolje zamazati, naj se pa dotična reč še enkrat ali pa dvakrat s tem mazilom prevleče. Imenovani list poroča, da Kinezi tako namazane cajne iz slame spletene rabijo za olje. (Fibrin je ona tvarina v krvi, ki se odloči, ako se svežo kri meša in tolče. Tako obdelana kri se odtoči, v posodi ostane pa vlakljivi fibrin.)

Kedaj naj se v zelenjadem vrtu škropi?

Spomladi in v jeseni naj se škropi v opoldanskih urah zato, da se rastline do večera posuše in jim ponočni mraz ne škoduje. Poleti se priporoča škropiti proti večeru, ker se rastline potem lažje in hitreje vsled hladne noči okrepčajo.

O enkėti,

katero je sklical deželni odbor zaradi preobloženja naših posestnikov z hipotekarnimi dolgoti, poroča „Ljublj. List“: Enkēta bode imela tri seje. Prvo sejo v dan 16. aprila ob 10. uri dopoldne. Teh enkētinih sej se bodo po izvedbi deželnozbornih ukrepov vsled povabila udeležili: 1) vsi kranjski deželni poslanci; 2) kranjska kmetijska družba po treh delegiranih zastopnikih; 3) slavna c. kr. vlada in 4) naslednje osebnosti, ki so o razmerah kmetijskega stanu dobro poučene, in sicer občinski predstojniki: Martin Bavdek v Udmatu, Vinko Ogorelec v Škofelci, Josip Potepan v Dolenjem Zemonu, Janez Levec v Mengišu, Aleksij Valjavec v Bistrici, Anton Planinec v Boštanj, dr. Ignacij Namorš v Veliki Dolini; dalje gospodje: dr. J. Mencinger v Krškem, dr. Josip Kosler v Ljubljani, H. baron Lazzarini, veleposestnik pod Turnom, Adolf Obreza, državni poslanec v Cérknici, Fran Kotnik, posestnik na Vrhniki, Anton Aleš, dekan v Semiču, Anton Golobič, župnik v Cerkljah, Anton Ogulin v Novem Mestu, Fran Kavčič v Št. Vidu pri Vipavi in c. kr. okrajna glavarja, gospoda Jan. Mahkot v Ljubljani in Anton Globočnik v Postojini. Slavno c. kr. deželno predsedstvo se ob enem prosi, da naznani imena onih članov, ki imajo zastopati pri enkėti c. kr. deželno vlado. Vprašanja, koja bo enkēta razpravljala, se ob pravem času naznanijo enkētini članom. Le-ta vprašanja se tičejo naprave kmetskih domov, kmetskega dednega prava, hipotekarnega zadolženja in kmetijskega zasebnega kredita, dalje sredstva v povzdigo kmetijstva in pospešitve domače industrije in konečno, kako zaprečiti po nekaterih krajih razvajeno prekomerno žganjepivstvo. Vrh tega pridejo na vrsto v pogovor razne neprilichnosti, obsežene v poročilih župnijskih uradov, c. kr. okrajnih glavarstev in c. kr. okrajnih sodišč, ter se bodo nasvetovala sredstva, kako temu pomoči.

Vprašanja in odgovori.

(Na tem mestu bode vredništvo radovoljno sprejemalo, odgovarjalo in razmotravalo vprašanja zadevajoča vse kmetijske stroke, katere bodo stavili p. n. bralci „Kmetovalca“. Odgovarjali bomo po svoji najboljši moči, zagotovljeno nam je pa tudi sodelovanje izkušenih strokovnjakov. Vprašanja, katera se tičejo tacihi stvari, ki jih uredništvo ne more poznati, pa so znana kateremu drugemu bralcu „Kmetovalca“, prosimo vljudno za njih pojasnenje. Ured.)

Vprašanje 1. Ali so tropine iz pivovarnic za krmo zdrave? Ali ima njih krmenje pri plemenskih kravah katere slabe nasledke? (V. v Š.)

Odgovor. Sveže take tropine so prav dobra in zdrava krma za krave, kakor za goved sploh. Krma pa sme obstati k večem le do polovice iz tropin, druga polovica naj bo suha klaja, kakor seno, slama itd. Ni pa res, da vsled krmenja tropin krave prezgodaj storé ali pa da postanejo navdušljive.

Vprašanje 2. Kupil sem v jeseni bo leto, starega vina, katero sem spravil v skoraj novo, dobro osnaženo posodo. Pretečeni teden vino pretočim in zapazim, da vino v kratkem času v kozarcu temno postane. Kaj je temu vzrok in kako pomagati? (G. Š. v R.)

Odgovor. Da vino temno postane, pride od železa v njem. Preiščite železo od sodovih vrat, če ni prišlo z vinom v dotiko. Ako je to slučaj, zakapajte železo s žveplom. Železo se na zraku spoji s česlevino, in vino zato stemni. Napaka se pa tako-le popravi: Pretočite in prezračite vino takoj in očistite ga z želatino.

Vprašanje 3. Slišal sem, da vse pokončevanje predenice ne bode pomagalo, dokler kmetovalci ne bodo deteljnega semena na sito čistili. Kje so na prodaj taka sita in po kakošni ceni? Ali se opravi morebiti tudi z navadnim sitom? (Župnik R. v V. g.)

Odgovor. Da se zapreči razširjevanje predenice, potrebno je obojno: Plevel na njivi pokončevati in čisto seme sejati. Na drugem mestu govorimo več o predenici. Za čiščenje deteljnega semena morajo biti posebna sita. Najceneje in najbližje se dobi tako zvano Kohlertovo ročno sito pri g. Franc Filli-ju v Celovcu. Cena je s zavojem vred 12 gold.

Vprašanje 4. Kupil sem mladega, zelo zanemarnjenega konja, skoraj brez vse grive; kako bi pospešil rast grive? (F. R. na G.)

Odgovor. Ako je mladi konj tako zanemarnjen, da vsled nemarnosti griva izpada ali sploh ne raste, je najboljšo sredstvo taki nemarnosti konec storiti: dobra krma, pridno snajenje celega konja, česanje grive, izpiranje polti, z eno besedo, le primerno oskrbljevanje konja bode odpravilo tako neprimliko.

Vprašanje 5. Kakošno podnebje in zemljo zahteva hmelj, kako se ga prideluje? (G. župnik S. na D.)

Odgovor. Obširnejšega odgovora na tem mestu ne moremo dati, a hočemo v enih prihodnjih številkih natančneje o hmelji govoriti. Za danes toliko: Hmelj najboljšo stori na globoki, sveži, ilovnato-peščeni ali pa glinasto-peščeni zemlji, v zavetji in v solnčnati legi. Podnebje naše mu je povsod na Kranjskem primerno. Mokre lege, od vseh strani zaprtega, močvirnatga sveta itd. hmelj ne more prenašati.

Vprašanje 6. Ali je res, da v nekaterih krajih obrobkane turšične storže (klase) krmijo? (J. C. na Krasu.)

Odgovor. Res je, in sicer poparjene z vročo vodo. Njih krmiska vrednost je zelo majhna, pa v sili — so seboj na Krasu — vendar utegnejo pomagati iz zadrege.

Vprašanje 7. Kedaj in kako naj se ajda za zeleno krmo seje? (Z. v D.)

Ajdo za zeleno krmo seje se spomladi, kedar se ni več bati hudega mraza. Vsakih 8 do 14 dni obseje se kos njive, tako se ima potem skozi celo poletje dobro, sočno, zeleno krmo. Prav dobro je tudi med ajdo, ako zemlja ugaja prvo sejati. Ajde se vzame 100—125 litrov, prosa pa 50—80 litrov na hektar. Opomniti je, da je ajdo treba še prej ko cvete, požeti.

Družbeni novičar.

Seja glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe

dné 2. marca 1884

pod predsedstvom gosp. barona Wurzbacha.

Navzoči: Gg. podpredsednik Seunig, tajnik Pirc in odborniki: Brus, Detelja, Goll, Jerič, Kastelic, Murnik, Neweklovski, Robič, Souvan, Wičel, dr. pl. Wurzbach.

Obravnavale so se sledeče zadeve:

C. k. kmetijska družba štajarska vabi družbo, da naj se tudi ona pridruži prošnji do sl. c. kr. ministerstva za prevredbo določil, ki sedaj veljajo pri vžitinskem davku klavne živine, ker so uže zastarela. Vsled poročila odsekovega sklne glavní odbor se tej prošnji pridružiti, in sicer tako, da se prosi namesto sedanjega neprimernega davčnega postavka, ki velja za vso živino sploh, za nov, na podlagi teže progresivno rastoči užitninski davek.

Na poziv slavne deželne vlade od 5. januarja t. l., ad naj se kmetijska družba izreče o ustanovitvi kmetijskih, nadaljevalnih šol, je odsek, kateremu se je to v pretres izročilo, sledeče predlagal, kar je tudi glavni odbor sprejel: Z ozirom na sedanje razmere je ustanova nadaljevalnih šol na podlagi „učnega črteža od leta 1876. za kmetijska nadaljevalna izobraževališča“ nemogoča. Kmetijska družba je za provizorično nadaljevanje sedanjega modusa kmetijskega poduka na ljudski šoli, prosi pa slavno vladu, da naj na to dela, da se bode na učiteljski pripravnici namestil strokovnjak v kmetijstvu, da bode mogoče v svojem času pričeti z osnovo nadaljevalnih kmetijskih šol. Tudi priporočajo ukreniti, da se spiše kmetijsko berilo za nadaljevalne šole.

Deželna vlada vpraša kmetijsko družbo v dopisu od 12. februarja t. l. za njeno mnenje o prihodnji organizaciji kmetijskega popotnega poduka na Kranjskem. Po daljši razpravi je z večino glasov sklenil centralni odbor, imenovani dopis tako rešiti:

Glavni odbor v prvi vrsti naglašá veliko potrebo nameščenja strokovnjaškega učitelja na pripravnici, priznava pa za ta čas, da se to zgodi, potreba popotnega poduka, usoja si pa opomniti, da mora organizacija tega poduka predružačena biti, ako se le količ kaj vspeha od te ustanove zahtevati hoče. Glavni odbor prosi, da vlada instrukcije potnega učitelja v soglasji s kmetijsko družbo izdela.

Nadalje se reši več vlog, ter se za ude na novo v družbo sprejmejo sledeči gospodje: Pretnar Jakob iz Srednje vasi, Sodja Josip iz Bohinjske Bistrice; oba gospoda nasvetovana od podružnice bohinjske; Avbelj Anton iz Hleviš, Mal Janez iz Peče, Švarcelj Janez iz Prevoj, Škerjanec Janez iz Škerjančevega, Jerman Franc iz Radomelj, Šmon Franc iz Rodice, Dolžan Janez, župnik v Ihanu, Stupica Franc, župnik pri sv. Heleni, Kavka Josip iz Vidma; vsi nasvetovani iz podružnice v Podpeči; Premrov Franc iz Martinjaka, nasvetovan od podružnice planinske.

Naznanilo uredništva

do p. t. gospodov predstojnikov čast. podružnic in družabnikov c. kr. kmetijske družbe.

Ker še večina podružnic želje družabnikov z ozirom na naznanilo glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe v prvi številki „Kmetovalca“ imenovanemu odboru ni javila, primorano je uredništvo, list zopet na predstojnike podružnic poslati, s prošnjo, da jih takoj blagovolijo gospodom udom razdeliti.

O željah p. t. družabnikov z ozirom na gori navedeno naznanilo naj pa oni gg. predstojniki, ki to še niso storili, nemudoma glavnemu odboru poročajo.

Tudi današnji list (št. 2) obsega zaradi odškodovanja zaostalih številčk celo polo.

Uredništvo „Kmetovalca“.

V Ljubljani, 15. marca 1884.

Tržne cene.

V Kranji, 10. marca 1884.

Na današnji trg je došlo 252 glav goveje živine in 42 prešičev.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hektol. . .	8 45	Ajda, hektol. . .	5 85
Rež, " . .	5 25	Slama, 100 kil . .	2 —
Oves " . .	3 25	Seno, " " . .	2 50
Turšica " . .	5 85	Špeh, fr. kila . .	56
Ječmen " . .	5 20	Živi prešiči, kila . .	41

V Ljubljani, 12. marca 1884.

Povprečna cena.

	Trg gl. kr.	Magaz. gl. kr.		Trg gl. kr.	Magaz. gl. kr.
Pšenica, hektol.	8 12	8 38	Sur. maslo, kila	— 85	—
Rež	5 85	6 13	Jajca, jedno . .	— 2	—
Ječmen	5 20	5 28	Mleko, liter . .	— 8	—
Oves	3 25	3 10	Gov. meso, kila	— 62	—
Soršica	—	6 60	Telečje meso, "	— 60	—
Ajda	5 85	5 67	Prešič. meso, "	— 64	—
Proso	5 85	5 30	Koštrun	— 40	—
Koruzna	5 53	5 58	Kuretina, jedna	— 50	—
Krompir, 100 kil	3 —	—	Golobje, jeden .	— 18	—
Leča, hektoliter	9 —	—	Seno, 100 kil .	2 23	—
Grah	9 —	—	Slama, " " . .	2 5	—
Fižol	10 —	—	Drva, trde, sež.	7 50	—
Gov. mast, kila	94	—	" mehke, "	4 50	—
Svinska mast "	88	—	Vino, rud., 100 l.	— 24	—
Špeh, fr.	60	—	" belo, "	— 20	—
" prek. "	72	—			